

Лекція 12

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

**лектор:
к.е.н., доц.
Козлова
Марія Олегівна**

Глобалізація → перетворення економіки світу на глобальну економіку

однак **ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА**

→ **НЕ ДОРІВНЮЄ економіці всієї землі**

→ **НЕ ДОРІВНЮЄ світовій економіці**

→ **НЕ ОХОПЛЮЄ всі економічні процеси на Землі**

→ **НЕ ВКЛЮЧАЄ в себе всі території і всіх людей з їх діяльністю, хоча й безпосередньо або опосередковано впливає на рівень життя всього людства**

Глобалізація як тенденція поширює свій вплив на весь світ, але НАВІТЬ СЬОГОДНІ ІСНУЮТЬ АВТОНОМНІ ЕКОНОМІКИ ОКРЕМИХ КРАЇН, ГАЛУЗЕЙ І РЕГІОНІВ

**СУПЕРЕЧЛИВІ
ТЕНДЕНЦІЇ
СУЧАСНОГО СВІТУ**

Сучасний світовий економічний розвиток характеризується ДВОМА ГОЛОВНИМИ ТЕНДЕНЦІЯМИ

З одного боку, зростають, посилюються і домінують процеси

МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ, що

→ як явище характеризується відсутністю будь-яких форм дискримінації іноземних партнерів у кожній із національних економік,

→ як процес виявляється в стиранні відмінностей між економічними суб'єктами різних країн

А з іншого боку поряд з інтеграційними процесами в окремих регіонах світу мають місце й ДЕЗІНТЕГРАЦІЙНІ процеси, викликані політичними, національними та релігійними причинами

Серед тенденцій сучасного світового розвитку:

- процеси глобалізації, з одного боку,**
- активність регіональної або субрегіональної інтеграції - з іншого**

Глобалізація і регіоналізація - це дві протилежні іпостасі інтернаціоналізації господарського життя.

«Глобалізація» і «регіоналізація», «глобалізм» і «регіоналізм» - одні з найбільш поширених і в той же час дискусійних понять

**ТАК ЩО Ж НА НАС
ЧЕКАЄ В МАЙБУТНЬОМУ –
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ
ЧИ
РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ?**

Складний характер процесів глобалізації та регіоналізації

НЕОДНОЗНАЧНІ ОЦІНКИ

1

глобалізація і регіоналізація знаходяться у взаємозв'язку і взаємно зміцнюють одна одну

2

ці процеси знаходяться в стані протиріччя або точніше, в суперечливій єдності, коли відбувається чергування односпрямованих і різноспрямованих явищ

З одного боку,

глобалізація **стирає межі** між внутрішньою і зовнішньою сферами економічної діяльності,

перетворюючи зовнішні чинники у внутрішні,

а з іншого – діє **протилежна тенденція**:

у світовій економіці формуються процеси

нової економічної регіоналізації

В останні час відповідні процеси не тільки активізувалися, а й змінити свій характер. Раніше вони були засобом подолання відокремленості регіонів, їх функція полягала у

встановленні зв'язку між найближчими регіонами.

Оскільки в сучасних умовах капітали вельми і вельми мобільні (у т.ч. за допомогою комп'ютерних мереж), а свобода руху технологій і трудових ресурсів обмежена багатьма об'єктивними і суб'єктивними факторами, то в світі

завдяки глобалізації створюються

відсталі, депресивні та кризові регіони зі

стабільно низькою заробітною платою,

зайнятстю і продуктивністю праці

При цьому постійний відтік прибутку на користь розвинених країн **ще більше посилює зазначену диференціацію, породжуючи явище**

НЕРІВНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ І РЕГІОНАЛІЗАЦІЮ

**ЩО ТАКЕ
ІНТЕГРАЦІЯ?**

Міжнародну економічну інтеграцію можна визначити як якісно новий етап розвитку і форму прояву інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспосування, переплетення всіх структур національних господарств

ПРОЦЕС ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ –

**це процес зближення,
об'єднання,**

проникнення економік,

що приймає

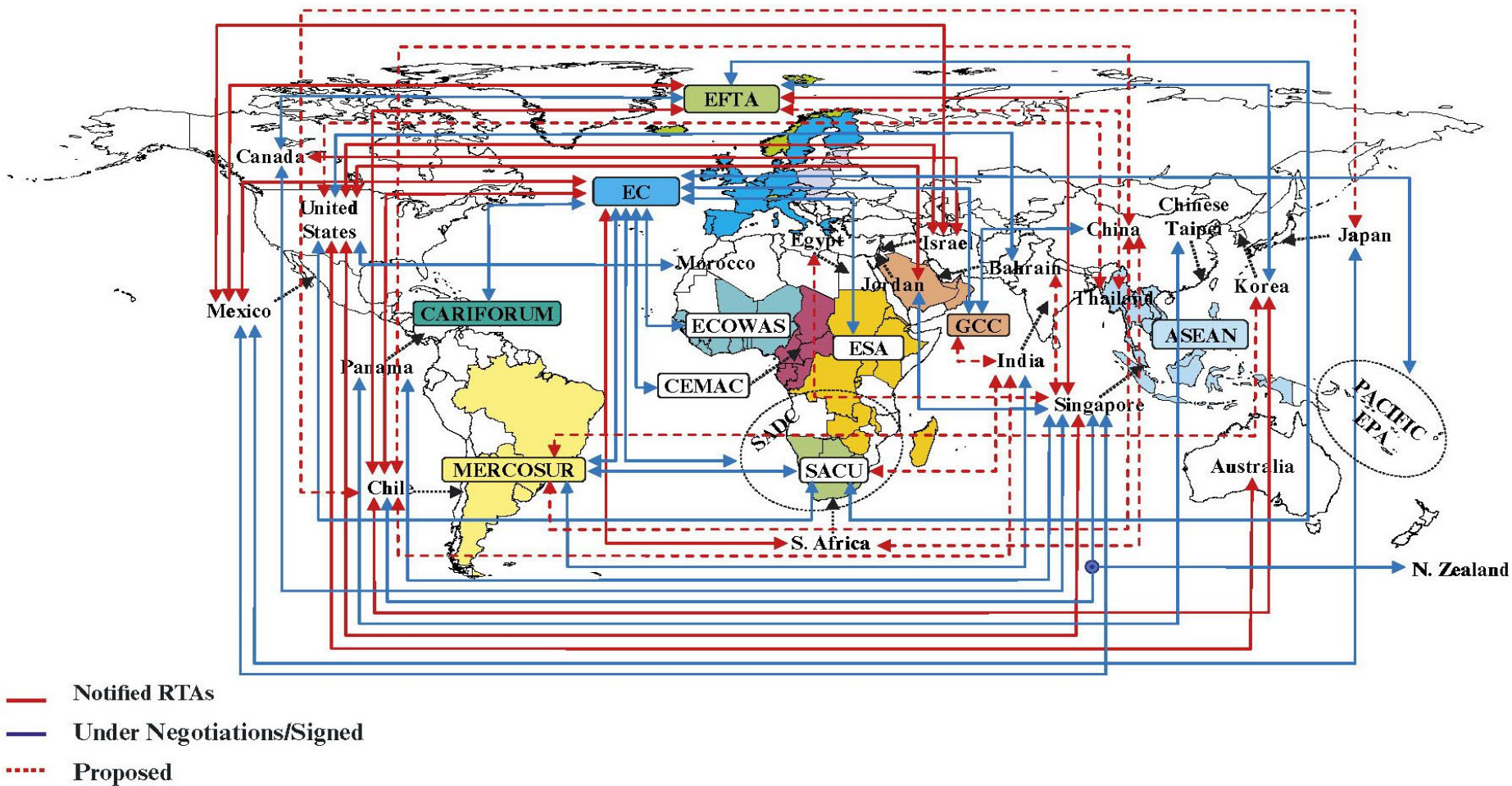
певні

організаційно-

правові

форми

Діючі торгівельні угоди

**ЧОМУ ПОТРІБНА
ІНТЕГРАЦІЯ?**

**спільне протистояння
зростаючим
небезпекам в
глобальному світі,
підвищення
конкурентоспромож-
ності за рахунок
узгоджених дій**

**утворення
групою країн
регіональних
спільнот**

ПЕРЕДУМОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ :

- **належність (близькість) рівнів економічного розвитку й ступеня ринкової зрілості країн**
- **географічну наближеність країн, що інтегруються, наявність у більшості випадків спільних кордонів і економічних зв'язків**
- **наявність спільних економічних та інших проблем, що постали перед країнами в різних галузях**
- **демонстраційний ефект. У країнах, що створили інтеграційні об'єднання, зазвичай відбуваються позитивні економічні перетворення**

ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ЕКОНОМІЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ

- ❖ **інтернаціоналізація виробництва і створення міжнародних монополій** нового типу, так званих ТНК
- ❖ **глибокі зрушення в структурі міжнародного поділу праці**, коли виробничі зв'язки утворюють взаємодію між фірмами й усередині окремих компаній, складаючи «цех одного заводу» із широко розвинутою внутрішньогалузевою спеціалізацією
- ❖ **науково-технічна революція**, що виводить інтернаціоналізацію ринку і виробництва на якісно новий рівень, зумовлюючи необхідність міжнародного обміну результатами досягнень науки і техніки, формування нового технічного базису
- ❖ **відкритість національних економік і свобода торгівлі**, оскільки лібералізація міжнародного обміну полегшила б адаптацію національних господарств до зовнішніх умов і впливів, сприяла більш активному їхньому включенню в міжнародний поділ праці і кооперацію, у процес широкого міждержавного співробітництва

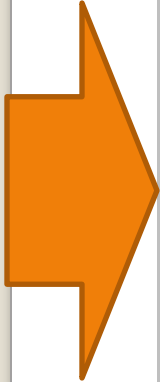

**ЩО ТАКЕ
РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ?**

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ - це процес взаємодії, зближення економік в певних регіональних рамках

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ - процес утворення, функціонування, розвитку і розширення регіональних інтеграційних об'єднань та угруповань

МАКРОГЕОГРАФІЧНІ РЕГІОНИ ООН

МАКРОГЕОГРАФІЧНІ РЕГІОНИ ООН

- Європа
  - Западна Європа
  - Северна Європа
  - Южна Європа
  - Восточна Європа
- Азія
  - Западна Азія
  - Центральна Азія
  - Южна Азія
  - Восточна Азія
  - Юго-Восточна Азія
- Африка
  - Северна Африка
  - Западна Африка
  - Центральна Африка
  - Восточна Африка

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ - процес економічної взаємодії країн, що приводить до зближення господарських механізмів, що приймає форму міждержавних угод і узгоджено регульований міждержавними органами

**РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ
НЕРОЗРИВНО ПОВ'ЯЗАНА
ІЗ ЗАКОНОМ
НЕРІВНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК**

**НЕ МОЖНА
ОТОТОЖНЮВАТИ
поняття «регіон»
та «територія»**

Для того, щоб
**СУКУПНІСТЬ ДЕРЖАВ, ЩО
ПРЕДСТАВЛЯЄ СОБОЮ ПЕВНУ
СПІЛЬНІСТЬ, СТАЛА «РЕГІОНОМ»,**
необхідна наявність
всіх або частини наступних **ОЗНАК:**

- **Спільність історичних доль**
- **Наявність властивих тільки цій групі особливостей культури (матеріальної і духовної)**
- **Географічна єдність території**
- **Подібний тип економіки**
- **Спільна робота у регіональних міжнародних організаціях**

ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕГІОНУ:

- Комплексність соціально-економічного та екологічного розвитку**
- Комплексність промислового розвитку**
- Характер розвитку виробничої та соціальної інфраструктур, системи поселень**
- Здатність відтворювати умови для гармонійного розвитку проживає в регіоні населення**
- Здатність виробляти такий обсяг товарів, який забезпечував би також можливість задоволення інших регіонів**

СТАРЫЙ РЕГИОНАЛИЗМ

Существовал в условиях
биополярности

Формировался в значительной степени
"сверху", под контролем двух
конкурирующих сверхдержав

Носил протекционистский характер

Как правило, четко ориентировался на
решение либо экономических проблем,
либо проблем безопасности

Включал в себя исключительно
отношения между суверенными
государствами

НОВЫЙ РЕГИОНАЛИЗМ

Развивается как современная версия
многополярности

Формируется "снизу", т.е. процесс
современной регионализации
содержит элементы спонтанности и
автономии его акторов

Стремится к реализации идей
"открытого регионализма",
совместимого с экономической
взаимозависимостью

Более многомерен, поскольку
включает в себя торгово-финансовое,
экологическое, социально-
политические и иные измерения

Предполагает участие
негосударственных и субнациональных
акторов

**ДЕ
ВІДБУВАЄТЬСЯ
ІНТЕГРАЦІЯ?**

НА МІКРОРІВНІ:

Горизонтальна інтеграція

виникає при злитті фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку, і супроводжується виробництвом за кордоном товарів, аналогічних тим, що виробляються в країні базування

Вертикальна інтеграція передбачає об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах

ТРИ ФОРМИ ВЕРТИКАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:

1. інтеграція «вниз» (наприклад, приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво)

2. виробнича інтеграція «вгору» (наприклад, придбання сталеплавильною компанією заводу, що виробляє металоконструкції)

3. невиробнича інтеграція «вгору», що включає сферу розподілу

НА РІВНІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

**інтеграція розвивається на основі
формування економічних об'єднань
країн з тим чи іншим ступенем
узгодження їх національних
політик**

**Тут йдеться про явище
економічного регіоналізму**

**НАВІЩО
ІНТЕГРАЦІЯ,
ЩО ВОНА ДАЄ?**

БІЛЬШІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ МАЮТЬ ВИКОНАТИ

РЯД ЗАВДАНЬ:

→ • **ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕВАГ ЕКОНОМІКИ МАСШТАБУ.**
Досягти цього можна завдяки розширенню розмірів ринку, зменшенню трансакційних витрат та використанню інших переваг на основі теорії економіки масштабу.

→ • **ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ТОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ.**
Регіональні угруповання дають змогу створити більш стабільне і передбачуване середовище для взаємної торгівлі, мають можливість зміцнити переговорні позиції країн в рамках багатосторонніх торгових переговорів у СОТ

→ • **СПРИЯННЯ СТРУКТУРНІЙ ПЕРЕБУДОВІ ЕКОНОМІКИ.** Досягається завдяки використанню країнами, що будують ринкову економіку або здійснюють глибокі економічні реформи, досвіду провідних розвинених країн, що є членами об'єднання. Більш розвинені країни, що підключають своїх сусідів до процесів інтеграції, також зацікавлені у прискоренні їх ринкових реформ та створенні там повноцінних і ємнісних ринків

→ • **ПІДТРИМКА МОЛОДИХ ГАЛУЗЕЙ ВИРОБНИЦТВА.**

Інтеграційне об'єднання дуже часто розглядається як спосіб підтримати місцевих виробників за рахунок виходу на більш широкий регіональний ринок

→ • **СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.**

Важливою метою більшості інтеграційних угруповань є зміцнення взаєморозуміння і співробітництва країн, що беруть участь у політичній, соціальній, військовій, культурній та інших позаекономічних сферах; забезпечення економічної й політичної консолідації та міжнародної воєнної безпеки

→ • **МОЖЛИВІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.**

Мета такого регулювання — усунення національних перепон на шляху взаємних обмінів і взаємодії національних економік, забезпечення сприятливих умов господарюючим суб'єктам, конкуренції

ВСТУПАЮЧИ В РЕГІОНАЛЬНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ, КРАЇНИ РОЗРАХОВУЮТЬ НА ОТРИМАННЯ ТАКИХ ВІДНОСНИХ ПЕРЕВАГ:

ПОДОЛАННЯ «ФАКТОРА ОБМЕЖЕНОСТІ» (природних ресурсів, сировини і т. п.) або зменшення частки витрат на НДДКР

Формування **БІЛЬШ СПРИЯТЛИВОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Підвищення **ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА** і можливість використовувати переваги **ЕКОНОМІЇ НА МАСШТАБІ**

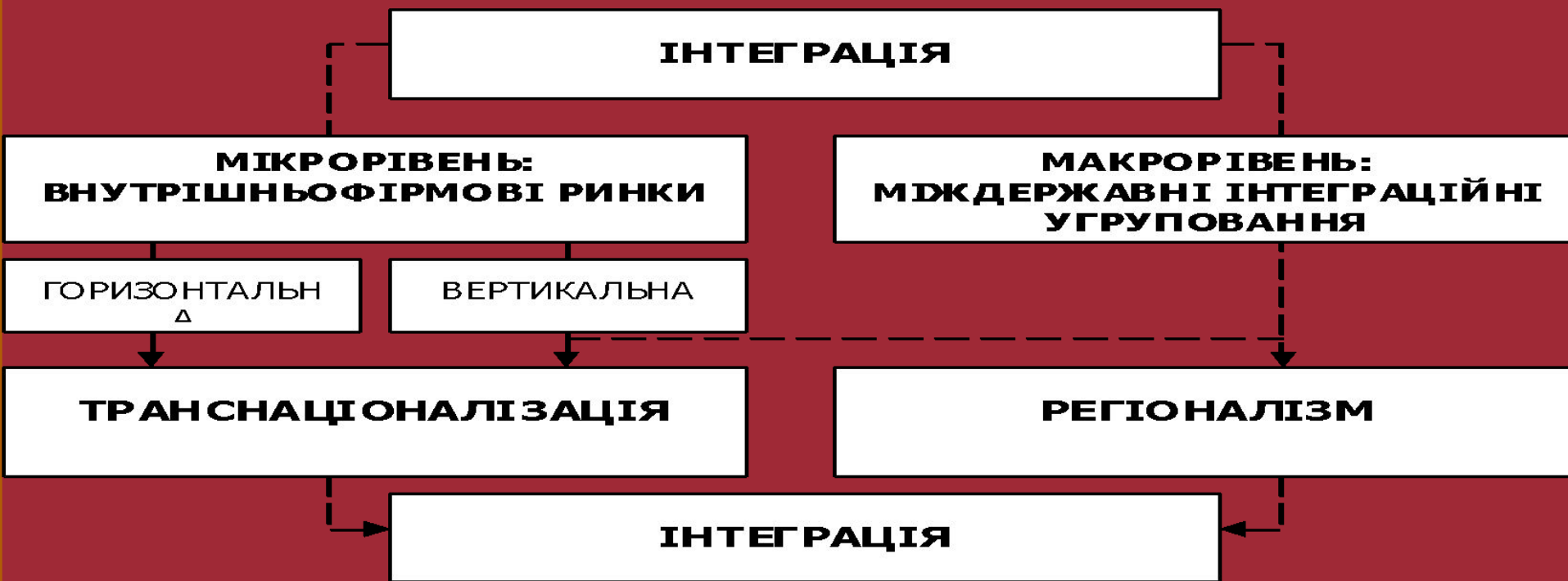
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИПЛИВУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ, оскільки корпорації з країн, що не увійшли до об'єднання, прагнуть зберегти за собою певний сегмент ринку, закритого спільним митним бар'єром, за рахунок створення підприємств всередині країн, що інтегруються

**ЯК
ВІДБУВАЄТЬСЯ
ІНТЕГРАЦІЯ?**

СТРУКТУРА ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

ФОРМИ МІЖНАРОДНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

ФОРМИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	КЛЮЧОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ					
	ЗНИЖЕННЯ ВНУТРІШНІХ ТАРИФІВ	УСУНЕННЯ ВНУТРІШНІХ ТАРИФІВ	СПІЛЬНИЙ ЗОВНІШНІЙ ТАРИФ	ВІЛЬНИЙ РУХ КАПІТАЛІВ ТА РОБОЧОЇ СИЛИ	ГАРМОНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	ПОЛІТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ
ЗОНА ПРЕФЕРЕНЦІЙНОЇ ТОРГІВЛІ						
ЗОНА (АСОЦІАЦІЯ) ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ						
МИТНИЙ СОЮЗ						
СПІЛЬНИЙ РИНОК						
ЕКОНОМІЧНИЙ СОЮЗ						
ПОЛІТИЧНИЙ СОЮЗ						

- Єдина митна територія
- Скасування всіх митних зборів та обмежень всередині
- Єдиний митний тариф щодо товарів третіх країн
  - Реалізація спільної зовнішньоторгівельної політики

МИТНИЙ СОЮЗ

ВПЛИВ США НА РЕГІОНАЛІЗАЦІЮ

США здатні як
ПІДТРИМАТИ
ФОРМУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИХ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ
УГРУПОВАНЬ,

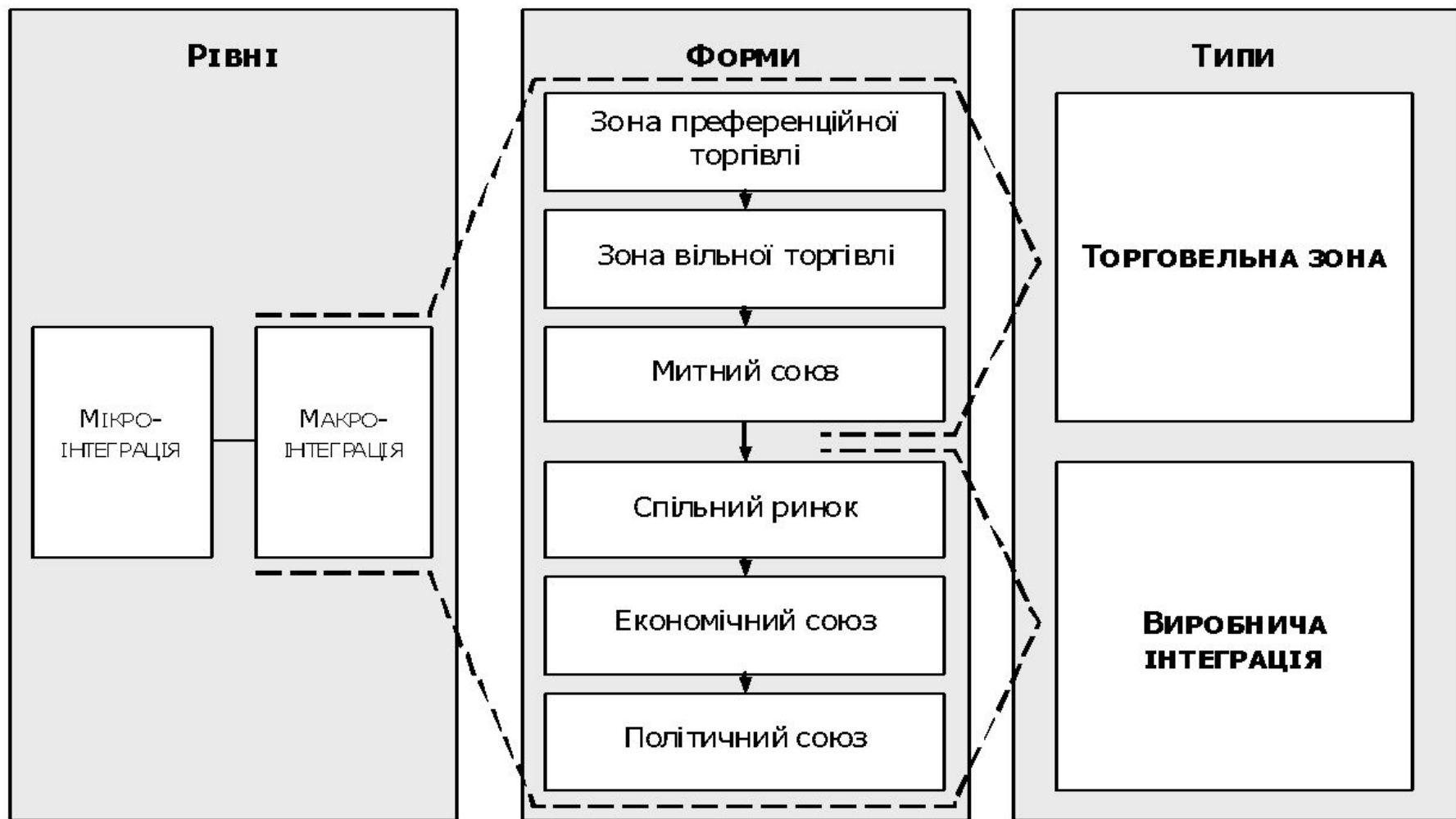
ТАК І БЛОКУВАТИ СПРОБИ ЇХ СТВОРЕННЯ

Демонструючи негативне ставлення до митних союзів (МС),
**США СПРИЯЮТЬ РУЙНУВАННЮ ІСНУЮЧИХ АБО
ЗАПОБІГАННЮ ПОЯВІ МИТНИХ СОЮЗІВ**

шляхом втягування одного з потенційних
учасників МС в СОТ (Киргизстан) або запрошуючи до
двосторонніх угод про вільну торгівлю (УВТ) з США окремих
членів МС (Перу, Колумбія - з Андського
спільноти; Бахрейн, Оман, ОАЕ - з Ради співробітництва
арабських держав Перської затоки)

РІВНІ, ФОРМИ І ТИПИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ УГРУПОВАННЯ КРАЇН МОЖУТЬ ФОРМУВАТИСЯ РІЗНИМИ ШЛЯХАМИ:

- **«ЗНИЗУ-ДОГОРИ»** - коли домовленостям між країнами про створення зони вільної торгівлі, митного союзу чи спільного ринку передують досить тривалий період розвитку міжнародних економічних зв'язків на рівні підприємців, фірм та корпорацій. Ці зв'язки активно підтримуються на державному рівні, водночас розробляються й реалізуються широкомасштабні двосторонні проекти поглиблення міжнародного економічного співробітництва. Саме таким шляхом розвивались інтеграційні процеси у Північній Америці, насамперед, між США та Канадою
- **«ЗГОРИ-ДОНИЗУ»** - коли з різних політичних та соціально-економічних причин створюється інтеграційне угруповання країн, які ще не повністю відповідають критеріям інтеграційної сумісності, але в процесі подальшого регульованого і скоординованого на наднаціональному рівні співробітництва досягають тієї чи іншої форми міжнародної економічної інтеграції

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ УГРУПОВАНЬ

“Знизу-догори”

“Згори-донизу”

**Через дво- і багатосторонні
переговори та асоційовану
участь країн**

**Міжнародні регіональні
інтеграційні угруповання**

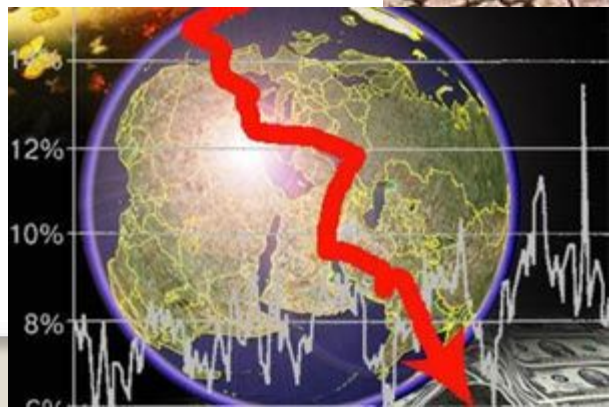

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

незважаючи на очевидні економічні переваги, процеси міжнародної регіональної економічної інтеграції відбуваються

НА ТЛІ СКЛАДНОГО ПЕРЕПЛЕТІННЯ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ

ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ Й ІСНУВАННЯ ПРОБЛЕМ

- націоналізм
- традиційні конфлікти між окремими країнами та групами країн
- ідеологічні розходження
- політико-правові, економічні та соціально-культурні відмінності країн-учасниць
- зростання затрат при реалізації регулятивних функцій на наднаціональному рівні
- суперечності, пов'язані із розширенням інтеграційних угруповань

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

- **динамізм** процесів міжнародної економічної інтеграції в цілому, зумовлений як дією об'єктивних факторів, так і «ланцюговою» реакцією країн світу на розвиток окремих інтеграційних угруповань
- **нерівномірність** розвитку й реалізації форм міжнародної економічної інтеграції, спричинена проявами очевидних відмінностей економічного розвитку країн і регіонів світу
- **розвиток** поряд з інтеграційними **дезінтеграційних** процесів, які мають глибокі корені в історичних, політичних, економічних і соціальних закономірностях світового розвитку

**КЛЮЧОВІ
ТЕНДЕНЦІЇ
РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ**

КЛЮЧОВІ ТЕНДЕНЦІЇ, ХАРАКТЕРНІ ДЛЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

**зростання числа нових
двосторонніх угод про вільну
торгівлю (УВТ)**

**вихід двосторонніх УВТ
за рамки регіонів**

**ускладнення
змісту
інтеграційних угод**

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Активне зростання регіональних торговельних угод (РТУ), що формуються як на двосторонній, так і багатосторонній основі

Так, число новостворених РТС, які направили повідомлення в СОТ, зросла з 86 у 2000 р. до 159 в 2007 р.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Більшість регіональних інтеграційних угод є угодами про вільну торгівлю (за умови, якщо не брати до уваги преференційні угоди)

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

**Багаторівневий характер
регіональних інтеграційних
процесів**

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Формування своєрідної інституційної структурної матриці міжрегіональних угод

Свого роду кластерами двосторонніх УВТ є дві багатосторонніх угоди:

Центрально-Європейська зона вільної торгівлі (ЦЕФТА) та СНД

У складі ЦЕФТА за новим договором 2006 р. - 8 учасників: країни колишньої Югославії (крім Словенії), Косово, Албанія та Молдова. Майже всі вони пов'язані між собою двосторонніми УВТ.

Те ж саме стосується СНД, в складі діють близько 28 двосторонніх угод між країнами-учасниками

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

**Новою тенденцією
стала поява УВТ між
країнами
різних регіонів,
розділених океанами**

Двосторонні союзи все частіше виникають не тільки між сусідніми країнами, а й між державами, розташованими далеко одна від одної, деколи взагалі на різних континентах

**США, наприклад, мають такі
угоди з Австралією, Ізраїлем, Сінгапуром, Йорданією,
Об'єднаними Арабськими Еміратами та Оманом, Індія - з Чилі
та Маврикієм, Сінгапур – з Йорданією, Перу і Чилі, Японія - з
Мексикою. Мова йде про такі УВТ, як:
США - Бахрейн, Японія - Мексика, Ізраїль - Канада, Корея -
Чилі, Перу - Йорданія, Тайвань - Гватемала**

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Поява інтеграційних об'єднань трансконтинентального масштабу

Так, трансатлантичний вимір має угоду про ЗВТ
Мексика з ЄС (2000 р.), з ЄАВТ (2001 р.)
Чилі з ЄС (2003 р.) та ЄАВТ (2004 р.)

Південної Африки
з ЄС (2000 р.)

ПАР
з МЕРКОСУР (2000 р.)

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В НАПРЯМКУ ПІВДЕНЬ-ПІВДЕНЬ

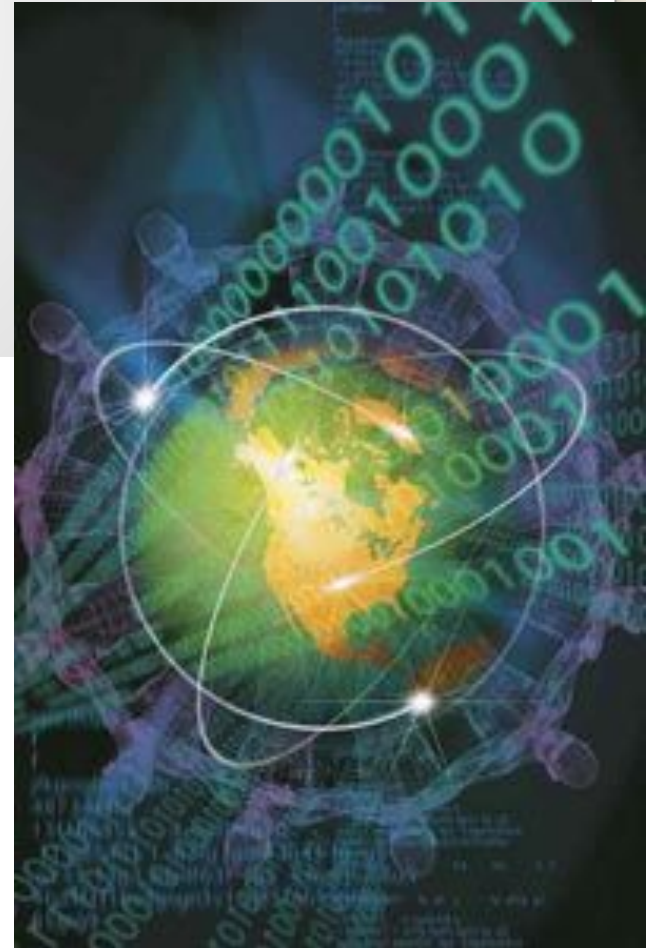
Значну активність проявляє Бразилія, яка намагається зміцнити і інституалізувати економічні та політичні зв'язки з ПАР і Індією

Індія в свою чергу долає традиційну орієнтованість на сусідів по південноазіатському субконтиненту і інтенсифікує контакти з Південно- Східною Азією

НАЙВПЛИВОВІШІ ІНТЕГРАЦІЙНІ СТРУКТУРИ

НАЙВПЛИВОВІШІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ОБ' ЄДНАННЯ НА ВСІХ КОНТИНЕНТАХ

Регіони	Населення, млн. чол.	ВВП (за ПКС), млрд. дол.	ВВП на душу населення, тис. дол.	Експорт товарів та послуг млрд. дол.
ЄС (25 країн)	460,7	12 180	26,5	4 713
СНД (12 країни)	278,7	2 307	8,3	295
НАФТА (3 країни)	435,7	14 541	33,4	1 710
МЕРКОСУР (4 країни)	232,4	2 136	9,2	153
АСЕАН (10 країн)	555,5	2 653	4,8	637

ДАНІ ПРО ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЙВІДОМІШИХ РЕГІОНАЛЬНИХ УГРУПОВАНЬ

Європа

- **Європейський Союз - ЄС** (European Union - EU): Австралія, Бельгія, Велика Британія, Греція, Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Португалія, Фінляндія, Франція, Швеція, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Словенія, Кіпр, Естонія, Латвія, Литва, Мальта, Болгарія, Румунія.

- **Європейська асоціація вільної торгівлі - ЄАВТ** (European Free Trade Association - EFTA). Норвегія, Швейцарія, Ісландія, Ліхтенштейн.

- **Співдружність Незалежних Держав - СНД** (Commonwealth of Independent States - CIS): Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Росія, Таджикистан, Турк-меністан, Україна, Узбекистан.

- **Організація Чорноморського економічного співробітництва - ОЧЕС** (Black Sea Economic Cooperation - BSEC): Азербайджан, Албанія, Болгарія, Вірменія, Греція, Грузія, Молдова, Росія, Румунія, Туреччина, Україна.

- **ГУАМ** - Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова

Європейський союз

Європейський Союз (The European Union) – інтеграційне об'єднання 27-ми країн на основі спільних людських і демократичних цінностей, яке має на меті досягнення стабільності, миру та процвітання

Членами Євросоюзу на сьогодні є:
Австрія, Бельгія, Болгарія, Велика Британія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція.
Країнами-кандидатами наразі визнані
Македонія, Туреччина й Хорватія

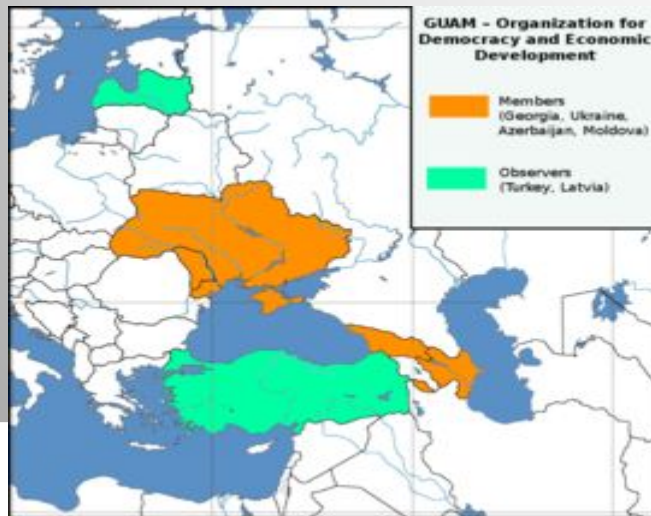
Чорноморське економічне співробітництво

Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС) - об'єднання, яке було започатковано наприкінці 1990 року та має на меті активізацію співпраці причорноморських і прилеглих до цього регіону країн. Зараз до складу ОЧЕС входить 12 країн: Албанія, Армения, Азербайджан, Болгарія, Грузія, Греція, Молдова, Румунія, Росія, Сербія, Туреччина та Україна. Зараз, відповідно до Статуту країни-члени співпрацюють у таких **напрямах**:

- торгівля та економічний розвиток;
- банківська справа і фінанси;
- зв'язок;
- енергетика;
- транспорт;
- сільське господарство і агропромисловість;
- охорона здоров'я і фармацевтика;
- охорона навколишнього середовища;
- туризм;
- наука і техніка;
- обмін статистичними даними та економічною інформацією;
- співробітництво між митними та прикордонними органами;
- гуманітарні контакти;
- боротьба з організованою злочинністю, незаконною торгівлею наркотиками, зброєю та радіоактивними матеріалами, тероризмом та нелегальною міграцією тощо.

ГУАМ

Організація за демократію та економічний розвиток ГУАМ – регіональне об'єднання чотирьох держав: **Грузії, України, Азербайджанської Республіки та Республіки Молдова.**

В основі утворення цієї форми співробітництва лежить єдність позицій країн із подібними політичними й економічними зовнішніми орієнтаціями.

Організація була створена **1997** року для протистояння впливу Росії в регіоні й отримала підтримку Сполучених Штатів.

У **1999** організація була перейменована у **ГУУАМ** завдяки вступу Республіки **Узбекистан** до неї, яка, однак, вийшла з організації **5 травня 2005**, викликавши повернення початкової назви.

Інтеграційні ініціативи РФ

СНД

Україна -
учасник, але не
член

**Митний
союз**

Україна не бере
участі

**Єдиний
економічни
й простір**

Бере участь із
застереженнями

1991 р.
(грудень)

1995 р.
(січень)

2003 р.
(вересень)

1993 р.
(вересень)

**Економічни
й союз**

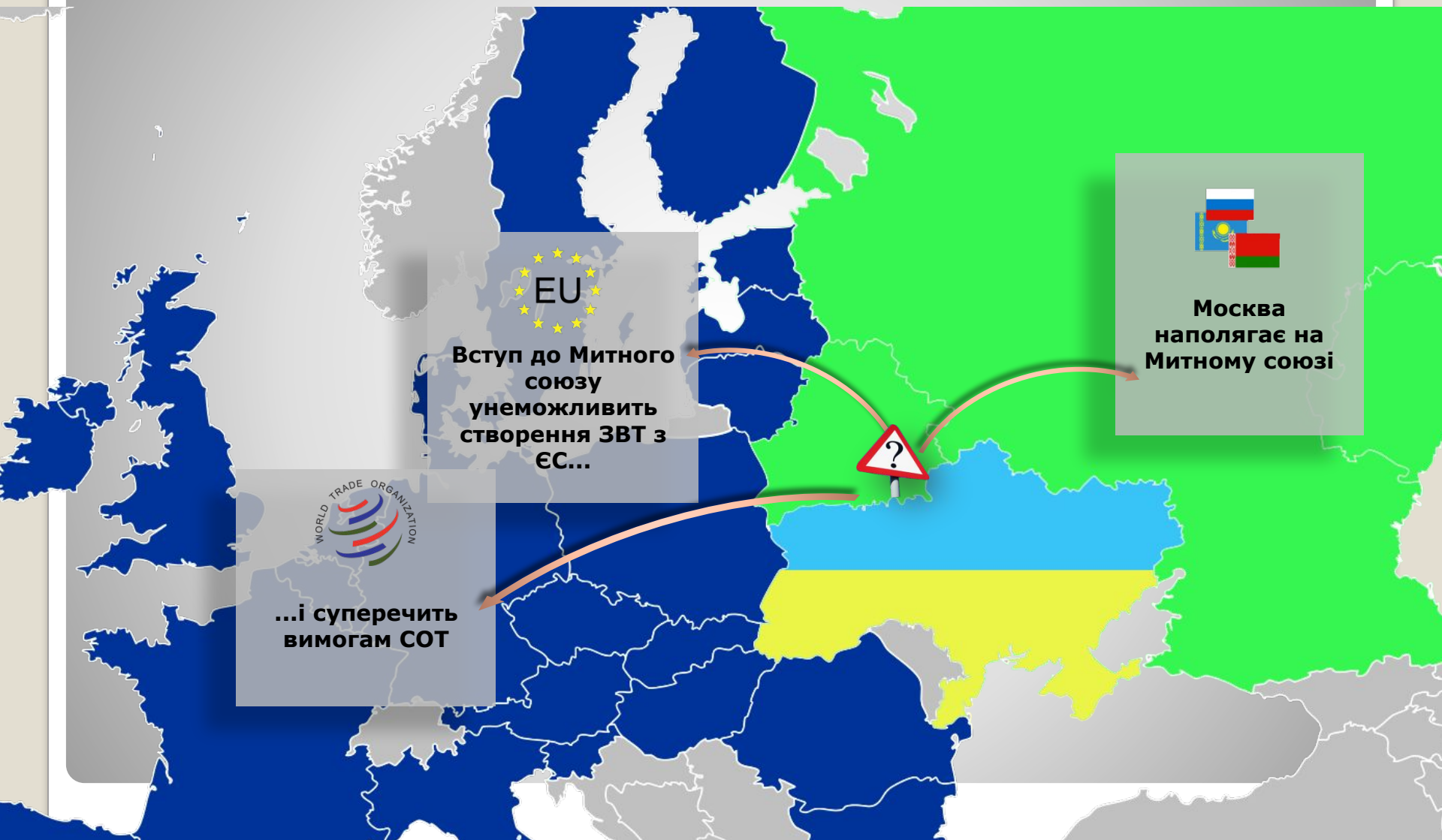
Україна -
асоційований член

2000 р.
(жовтень)

ЄврАзЕС

Бере участь як
спостерігач

Митний союз, СОТ та ЗВТ з ЄС

EU

Вступ до Митного союзу унеможливить створення ЗВТ з ЄС...

...і суперечить вимогам СОТ

Москва наполягає на Митному союзі

АЗІЯ ТА АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН

-Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво – АТЕС

(Asian-Pacific Cooperation - APEC): Австралія, Бруней, В'єтнам, Індонезія, Канада, Китай, Республіка Корея, Кірибаті, Малайзія, Мексика, Маршаллові Острови, Нова Зеландія, Папуа-Нова Гвінея, Перу, Росія, Сингапур, США, Таїланд, Тайвань, Філіппіни, Чилі, Японія

- Асоціація держав Південно-Східної Азії - АСЕАН (Association of South East Asian Nations - ASEAN):

Бруней, В'єтнам, Індонезія, Камбоджа, Лаос, Малайзія, Філіппіни, Сингапур, Таїланд

- "План Коломбо " зі спільного економічного і соціального розвитку в Азії й Тихому океані –"План Коломбо":

Велика Британія, США, Канада, Японія, Австралія, Нова Зеландія, Індія, Пакистан, Шрі-Ланка, Афганістан, Іран, Непал, М'янма, Мальдівська Республіка, Бутан, Бангладеш, Лаос, Камбоджа, Малайзія, Таїланд, Сингапур, Папуа-Нова Гвінея, Індонезія, Філіппіни, Фіджі, Республіка Корея

-Рада арабської економічної єдності - РАЕЄ (Council of Arab Economic Unity (CAEU):

Єгипет, Ірак, Іран, Йорданія, Ємен, Кувейт, Лівія, Мавританія, Об'єднанні Арабські Емірати, Палестина, Сирія, Сомалі, Судан

Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН)

геополітична та економічна міжнародна організація, до якої входять 10 країн, розташованих в Південно-Східній Азії

Організація була створена 8 серпня 1967 року Філіппінами, Малайзією, Індонезією, Сінгапуром і Таїландом, які прийняли Бангкокську декларацію. Пізніше до них приєднались Бруней, Камбоджа, Лаос, М'янма та В'єтнам Проте сам союз було закріплено на папері у вигляді Договору про дружбу та співробітництвов АСЕАН в Південно-Східній Азії лише в 1976 році на Балі

Прапор
АСЕАН

ПІВНІЧНА ТА ПІВДЕННА АМЕРИКА

- **Північно-Американська угода про вільну торгівлю**
- **НАФТА** (North American Free Trade Agreement-NAFTA): США, Канада, Мексика
- **Південний спільний ринок - МЕРКОСУР** (Mercado Comun del Sur - MERCOSUR). Аргентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай
- **Латиноамериканська асоціація інтеграції - ЛААІ** (Asociacion Latinoamericana de Integracion - ALAI): Аргентина, Болівія, Бразилія, Венесуела, Колумбія, Мексика, Парагвай, Перу, Уругвай, Чилі, Еквадор
- **Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок — КАРІКОМ** (Caribbean Community and Common Market - CARICOM): Антигуа і Барбуда, Багамські Острови, Барбадос, Беліз, Домініка, Гренада, Гайана, Монсеррат, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Сент-Вінсент і Гренадіни, Суринам, Тринідад і Тобаго, Ямайка

Інтеграційне об'єднання країн Північної Америки НАФТА

Один з найбільших і найбагатших об'єднаних ринків, склався у Північній Америці після об'єднання національних ринків Канади, США та Мексики у рамках Північноамериканської угоди про вільну торгівлю.

В **1994** році союз трьох держав:
Канади, Мексики та США

Мета створення НАФТА:

- **усунення митних обмежень у взаємній торгівлі**
- **досягнення високого рівня інтеграції ринків товарів, капіталу, технологій та трудових ресурсів**
- **досягнення майже повної незалежності від зовнішнього постачання енергоресурсів**
- **посилення конкурентоспроможності північноамериканського економічного центру в порівнянні із західноєвропейським та азіатсько-тихоокеанським центрами**

МЕРКОСУР

- общий рынок стран Южной Америки. МЕРКОСУР объединяет 250 млн человек и более 75 % совокупного ВВП континента.
- В него входят Аргентина, Бразилия, Парагвай, Уругвай и Венесуэла (с июля 2006 начата процедура вступления, между тем до настоящего времени парламенты не всех членов союза дали свое согласие на принятие Венесуэлы в члены) а в качестве ассоциированных членов — Чили, Боливия, Колумбия, Эквадор и Перу.

Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі

Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі (ЛАСТ), торговельно-економічне угруповання, створене Аргентиною, Бразилією, Мексикою, Парагваєм, Перу, Уругваєм і Чилі.

Договір про створення ЛАСТ був підписаний **18 лютого 1960 в Монтевідео** і набрав чинності **2 червня 1961.**

У 1961 до асоціації приєдналися Колумбія і Еквадор, в 1966 — Венесуела, в 1967 — Болівія.

Найвищий орган — щорічна асамблея, виконавський орган — постійний старанний комітет.

Мета асоціації — прискорити темпи економічного зростання країн-учасниць, протистояти економічному тиску з боку розвинених капіталістичних країн, в першу чергу США і країн «Спільного ринку»

- До Карибського загального ринку (КАРІКОМ) входять такі країни, як Гаяна, Барбадос, Ямайка, Тринідад і Тобаго, Антигуа і Барбуда, Монтсеррат, Сент-Кітс і Невіс, Домініка, Гренада, Сент-Люсія, Сент-Вінсент і Гренадини, Беліз. Карибський спільний ринок було засновано 1973 р.
- Його головними цілями є: — створення загального ринку; — координація зовнішньоекономічної політики; — функціональне економічне співробітництво в деяких галузях.
- У межах Карибського спільного ринку були усунуті основні обмеження торгівлі між його членами. Товари країн-членів не обкладаються митом при ввезенні. У 1989 році в рамках КАРІКОМ було прийнято рішення використовувати єдину Гармонізовану систему опису і кодування товарів для цілей тарифної класифікації. Поки що не всі держави виконали це завдання

спільний ринок країн Карибського басейну(КАРІКОМ)

АФРИКА

- **Економічне співтовариство держав Західної Африки – ЕКОВАС** (Economic Community of West African States - ECOWAS). Бенін, Буркіна-Фасо, Кот-д'Івуар, Кабо Верде, Гамбія, Гана, Гвінея, Гвінея-Бісау, Ліберія, Малі, Мавританія, Нігер, Нігерія, Сенегал, Сьєрра-Леоне, Того
- **Спільний ринок Східної та Південної Африки – КОМЕСА** (Common Market for Eastern and Southern Africa - COMESA). Ангола, Бурунді, Демократична Республіка Конго, Заїр, Замбія, Зімбабве, Кенія, Коморські Острови, Лесото, Маврикій, Мадагаскар, Малаві, Мозамбік, Намібія, Руанда, Свазіленд, Судан, Танзанія, Уганда, Еритрея, Ефіопія
- **Митний і економічний союз Центральної Африки – ЮДЕАК** (Union Douaniere et Economique de L'Afrique Centrale - UDEAC). Габон, Камерун, Конго, Центральноафриканська Республіка, Чад, Екваторіальна Гвінея

ВИСНОВОК

Регіональна інтеграція зумовлена потребами розвитку продуктивних сил, які дедалі переростають національно-державні межі, що призводить до неухильного поглиблення міжнародного поділу праці та підвищення взаємозалежності національних господарств

Незважаючи на гостру конкуренцію і міждержавні суперечності, взаємозв'язок національних процесів відтворення стає дедалі тіснішим, відбувається зближення національних економічних і політичних структур, складається господарський регіональний комплекс, формується нова культура спілкування між націями

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!**

**Успіхів
та вдалого дня!**